

del seu deriv. +berbejador, documentat el 1429 en la versió catalana del *Decam.*, on *vagheggiator* està traduït per «molt gran barbaïador de dones» (vi, § 3, 356.7f.), és a dir un home galantejador i força femeller. En canvi *verbolejar* no consta que existeixi, car no figura en el Lab., sinó només en l'ed. Salvat plena de mots inexistents i imaginats.

Verbagàlia mot rar i poc segur. El Belv. el registra com a dialectal («terror.»), amb la definició «xarrayre», que pot ser una inhàbil falta de definició car l'aire del mot lliga més amb el sentit abstracte de 'facúndia, verbotat, xerradissa' en què l'usà VCatalà: «--- Y s'és acabada la rondaya de les cabiroles --- Quan el pastor deixava de parlar, la Mila no's recordava ja de son casament ab en Matias ni de cap caboria concirosa --- y com al vinent dia sentia una nova rondalla, y una altra y una altra després —perque la *verbagàlia* majestàtica del pastor semblava eterna y incansable com les onades de la mar— la Mila acabà per perdre de vista sa pròpia vida migradeta ---», *Solitud* (text definitiu, 1909, 214.19f.).

Altament, no és hapax: «FINET: Tinc sa barberia més acreditada des barri, sóc jove, no em manca *verbagàlia*, i pel que toca a s'estampa, mira'm. ¿N'hi ha gaires ---», en la comèdia *Garet a l'Enramada*, obra pòstuma firmada per Ruyra (1938).²

Tot és estrany i incert en aquest mot (àdhuc un poc suspecte), car ja se sap que la V. Català tenia un vocabulari rebuscat i de vegades poc viu, i la comèdia de 1938 ja no pot donar-ne gaire garantia. No recollit per cap altre dicc. (ni tan sols, cosa ben singular, per Lab., Vogel ni el DAg., ni deu haver-n'hi dades orals, car la localització Emp. i Garrotxa, la deu deuir AlcM de l'ús per part del pastor de *Solitud*), fins a AlcM, que li posa valentament un accent a la *a*; semblia que pot tenir raó, per més que ni Belv. ni *Solitud* no li posin accent, i la grafia en les O. C. de Ruyra és cosa d'un corrector lleuger. A *Solitud* no hi ha accents en els mots en *-ia* (ni els plans ni els esdrúixols), però és cert que Belv. sol posar accent en els plans en *-ia* (*senyoria*, *tutoria*, *porqueria*) i per tant dona a entendre *-gàlia*. Si fos en *-ia* s'hi veuria una explicació morfològica: abstracte en *-ia* derivat d'un **verbegal* 'cúmul de mots' (com *pedregal*, *terregal* etc.), que almenys existeix com a cogn. (*Verbegal*, Bna. 1525, DAg.), però aquest podria venir del NL aragonès *Berbegal* (de VERVEX, -ALE, 'pleta d'ovelles'). Si és en *-àlia*, la formació esdevé incomprensible. ¿Potser *verba Galliae o gallica*, llatí macarrònic al·ludint a la verbotat de tants francesos? ¿Potser deformació vulgar de *verbi-gràcia* (per més que costaria d'explicar la *-l-*), degut al fet que bastanta gent vulgar, amb aires de parlars sabers, usa i abusa d'aquesta expressió? Potser és un barbarisme resultant d'un encreuament fantasiós de *gala* amb *verbigràcia*, mot de què tant abusen els «cicerons» populars: *gala* i *gràcia* són quasi sinònims per al xerraire vulgar, per a qui la formació de *verbigràcia* resultava un misteri.

Verbós [1472, JnEsteve, *LiEleg.*: «de moltes paraules; Lab. 1840], ll. *verbosus* id.; *verbotat* (ll. tardà

verbotat, -atis): ja figura en qualitat de 'vici de dicció' en tractats medievals de poètica oc. (*Leys d'Amors*, Rayn. v, 504) i cat. (*Aversó, Torc.* i, 126); «usan de verbotat, / y varien lo stil, / error, fora veritat, / vulgar, ambigüitat / y altres defectes mil, / ab què fan la obra vil», F. d'Olesa (1.ª meitat S. xvi, JMBover, *BiEscrBal.* ii, 7.15.1). *Verbosament* [Lab.].

Verbal [1390]: «it. si injúries *verbals* e altres --- seran entre los confreres ---», doc. de confraries, *CoDOACA* xi, 419; el DAg. el troba substantivat per «enronamenta, xerradissa», amb exs. «prou *verbal!*», «enraonar més que un *verbal*» en EmVilanova; el Lab. (1840) li atribueix l'acc. «fam.: superbo, molt excellent», que no sé si resulta de la d'EmVilanova, sigui amb algun esllenegament semàntic, sigui amb un poc de malentes.

Verbalisme [1906] 'abús dels mots'. «El pragmatisme --- temo que en mans d'uns altres homes del N. --- es perdí en un altre conceptualisme --- La nostra intel·ligència llatina, que es deleix per --- les imatges concretes de les coses, no té més que abandonar-se al propi intent per salvar-se del *verbalisme*; i encara que --- no per això neguem --- la primacia de la facultat intel·lectual ---», Coromines (*Vida Austera*, introd., § 6, O. C., 664b12); *verbalista*.

Verbo en ús conjuncional mallorquí, segons AlcM 'o sia, és a dir', que de fet és com l'usava AMAIcover: després d'un dia de treballar a Olot: «se fa tard, i ens n'anam tots a veure la 'mula blanca', *verbo* a dormir» (*BDLC* xii, 1922, 234); però el DAg. «referent a, ex.: *verbo* tal cosa», i l'ex. que en cita AlcM de Gabriel Maura: «no m'ha dit 'com va hermano', *verbo* casament» sembla més aviat el que diu el DAg., que altament deu ser l'ús etimològic, b. ll. *verbo* 'per dir un mot, per exemple' d'on es passa més fàcilment a això que a allò.

Adverbi ja l'usa Aversó en el *Torc.*³ vol. i, sembla donant-li el valor de conj. (gloss. de Casas Homs al vol. ii); «los *adverbis* de comptar: una vegada: semel; dos vegades: bis; ---», *TbPu.*, 93; *DTo.* 1670, pres del ll. *adverbium* (també en oc. ant., Rayn., l. c.); *adverbial* [Belv.]; *adverbiar* [*SLitCosta*, 1868]. *Deverbal*, terme preferit per alguns lingüistes i gramàtics a *postverbal* [1917, *DOrt.*]. *Enverbar*. *Preverbi*, potser preferible a *preverb* que usen altres lingüistes (prefixos peculiars del verb); *preverbial*.

Proverbi [Llull], pres del ll. *proverbium* id. El «*Llibre de Mil Proverbis*» és una de les obres de Llull (p. p. Rosselló i Obrador, junt amb el *Gentil*) i hi llegim «com sia açò que *proverbi* sia estrument qui breument certifica de la veritat de les coses --- per açò fem molts *proverbis*» (383). «Lo Sr. rey N'Anfós --- ha hait tal començament ---; per què, és mester que --- li vaja lo cor al *proverbi* que diu lo català: que 'no són tots amics aquells qui rien a hom'; e axí la casa de Mallorca e de Sicília --- reja e mantenga ---», Muntaner (fets de 1327, § 292, Casac. ix, 6.10).

Molt freqüent sobretot en Eiximenis; ja en poemes juvenils dels prosificats en obres doctrinals: «Per experiència vem / è és *proverbi* antic, / que cascú és